

שסו. דין המוכר קבר ואשה שירשה קבר ממשפחתה. ובו ד' סעיפים

א. המוכר קברו ודרך קברו מקום מעמדו ומקום הספרו (א) באים בני המשפחה (ב) וקוברין אותו בעל כרחו של לוקח ומחזירין את דמיו: ב. אשה שירשה קבר ממשפחתה נקברת בתוכו היא (ג) אבל לא יוצאי (ד) ירכה אלא אם כן ראתה אותם בחייה: ג. אביה אומר תקבר אצלי ובעלה אומר תקבר אצלי תקבר אצל בעלה ויש גורסין תקבר אצל אביה ואם יש לה בנים ואומרת אצל בני קוברין אותה אצל בניה: ד. אביה אומר לא תקבר אצלי ובעלה אומר לא תקבר אצלי (ה) קוברים אותה אצל בעלה:

שסז. קוברים מתי עכו"ם ושלא יהלך בבית הקברות בתפילין וציצית. ובו ו' סעיפים

א. (א) קוברים מתי עכו"ם (ב) ומנחמים אבליהם

דברי סופרים

ירכה. מפני שזניה מחייחסים על שם משפחות אביהם וגנאי לבני משפחתה ליקבר אלס [טור]. (ד) אלא א"כ ראתה אותם בחייה. לכאורה תמוה מאי שגא ראתה אותם או לא ראתה אותם, וזולמן גבוה כתב לפרש לשון מסכת שמחות דהכוונה רק כשהם קטנים וכמבואר לעיל סימן שס"ז סעיף ג' שכל הישן עמה במטה נקבר עמה, [וכיון שאין להם קבר לחוד רק עמה שרי]. (ה) קוברים אותה אצל בעלה. מפני שחייב בקבורתה [ש"ך]. אשה שמתה בחיי בעלה השני ואין לה בנים הימנו ומבעלה הראשון יש לה בנים, אין קוברין אותה אצל בעלה הראשון [יד שאל, שדי חמד אות ק"ע].

(א) קוברים מתי עכו"ם. היינו (ב) שמשדלין בקבורת מחים עובדי כוכבים [ש"ך]. (ג) ומשמע דאפילו מתי עכו"ם בלא מתי ישראל קוברים אותם. (ב) ומנחמים אבליהם. בסימן קנ"א סעיף י"ב כתב המחבר ח"ל: (ג) "מוחר לפרנס ענייהם, ולזקק חולייהם, משום דרכי שלום". ובז"י בסימן זה כתב עוד

באמצע העיר, (ד) ונקמת מקומות הוא רחוק הרבה מהעיר לפי השתדלות מן השרים.

(א) באים בני המשפחה וכו'. (ב) שגנאי להם שזני המשפחה לא יהיו קבורים במקום אחד כמנהגם. ואע"ג דמי שזנה שלא יספדוהו שומעין לו כדלעיל סימן שס"ז סעיף י', שאני התם דאמר כן בשעת מיחה אבל (ג) הכא וחי אנסוהו. (ג) א"כ התם לדידה לחוד אבל הכא מקום הספדו יורשיו ובני משפחתו נספדין שם ואיכא פגם שלהם. (ב) וקוברין אותו וכו' ומחזירין את דמיו. ובסו"מ סוף סימן ר"ו כתב ש"ת ונותנים לו דמי הקבר שקברו אותו בזה" וכתב הסמ"ע שם דדוקא דמי הקבר נותנים לו כי הקבר אסור בהנאה משו"ה זרימים [לכטל המקח ו] להחזיר לו דמיו, משא"כ דרך ומקום מעמדו להספדו אם יתרצה הלוקח ויאמר תספדוהו אותו זו (ד) ואח"כ אקחם לתשמישי אין יכולין לסלקו מזה, ומשו"ה נמי לא קאמר אלא קוברין אותו בעל כרחו. (ג) אבל לא יוצאי

עמק דבר

בקבורתם כמו שמשדלין בקבורת ישראל, אבל השו"ע שכח רק שקוברים מתי עכו"ם, ז"כ מה הוסיף הש"ך שמשדלים בקבורת מחיהם וז"ע. ומ"מ לשון משדלין בקבורת וכו' משמע שלא רק ע"פ הקבורה עושים אלא שאם מצאו הרוב משדלים ומתעסקים עמו כמבואר ברש"י שהביאו ב"י [אבל לא לזה נמכוון הש"ך שא"כ אינו מוכן מה שז"ן לעיין בטור]. (ג) שולחן גבוה. בדרכי משה סי' רנ"ג סק"א הביא בזה מחלוקת הר"ן והמרדכי, לענין לפרנס עניי עכו"ם, דעת המרדכי דדוקא כשיש גם עניי ישראל יש משום דרכי שלום אם יפרנסו רק עניי ישראל ולא יפרנסו גם עניי העכו"ם, אבל כשאין עניי ישראל רק עניי עכו"ם אין בזה משום דרכי שלום. ובדרכי משה כאן כתב שמשדלין וזו היא גם בענייט. אבל מסמימת המחבר ומשחיקת הרמ"א משמע דלדינא קיימ"ל כהר"ן דאף מתי עכו"ם לחוד. וכ"כ הש"ך סימן קנ"א סק"ט ובסימן רנ"א סק"ב. (ג) ע"י בסמוך בד"ס סק"ג דמפני דרכי שלום חיונא הוא, ומה שכח המחבר בזה לשון "מוחר" משום

הכל ובכיה יותר מומן שקבעו חז"ל וענש וכמ"ש חז"ל. (ד) ר"ל דנקמת מקומות הוא כדין שמרחיקין הרבה מהעיר דודאי אף שהוא יותר מחמשים אמה הוא כדין.

(א) כל זה לשון הש"ך. (ב) אע"ג דמליוהו וזין זביניה זבינא ע"י גגליין מהרש"א מש"כ בזה. (ג) ברמב"ן כתב עוד טעם דשאי הכא שהמוכר יעמוד ויספד במקום הספדו ולכן היו גנאי לבני משפחתו, והש"ך השמיט טעם זה, שאינו שייך אלא כשמכרו לאחר לזרך בית קברות, אבל במכרו סתם אין שייך טעם זה. וע"י בנ"ח מה שפירך עיקר הקושא. (ד) ר"ל כשלא יהיה זמן הספד אעשה זו זרכי כמ"ש בפרשה כאן.

(א) הש"ך צ"ן לעיין בטור וב"י, והנה בטור וב"י כתבו כן לאפוקי מפשטות לשון הברייתא שאמרו קוברין מתי עכו"ם עם מתי ישראל דמשמע באותו בית הקברות, ולזה כתבו שאין הכוונה כן, אלא שמשדלין בקבורתם כמו שמשדלין בקבורת ישראל, וכך העמיק הלשון גם הלבוש משדלין